

Georgië,

kloosters en khinkali

De reis langs de zijderoute van Istanbul in Turkije naar X'ian in China in 2014 gaat ook over Georgië. Dit land herwon zijn zelfstandigheid pas na het ineenstorten van de Sovjet-Unie in 1991. Ons 8-koppige gezelschap van Dragoman, waarmee we de Zijderoute afreizen, krijgt verplicht een gids in Georgië. Het is een wat stil, jong meisje, Nutza. Als ik hoor dat ze al drie oorlogen in haar leven heeft meegemaakt, hou ik mijn adem in. Maar ze wil er niet over praten, want ze wil haar baan houden, zegt ze. De eerste stad die we bezoeken is Batumi, gelegen aan de Zwarte Zee op 20 km van de grens met Turkije. En hier maken we echt kennis met de orthodoxe kerken. We bezoeken de neogotische Georgisch-orthodoxe Kathedraal van de Moeder Gods, die in 1903 voltooid is.

De orthodoxe kerken zien er niet alleen van binnen heel anders uit dan de rooms-katholieke, de erediensten zijn ook anders. Wat direct opvalt, is de enorme iconostase. Dat is een soort tussenwand, die het heilige deel van de rest van de kerk scheidt en alleen toegankelijk maakt voor de priester, de diaken en de altaardienaar. Deze hele wand is opgebouwd uit iconen. Dat zijn op hout geschilderde afbeeldingen van heiligen en zij zijn heel belangrijk. De gelovige bidt tot een heilige, buigt, slaat een kruis en kust eventueel het icoon. Daardoor kan hij in direct contact komen met God en de heiligen. Voor veel iconen, ook die aan de muren van de kerk, staat een bakje met zand, waarin je kaarsen kunt branden. Heel dunne, gele kaarsjes. In de kerk zelf zijn (bijna) geen zitplaatsen, iedereen staat.

Hoewel de vele iconen en fresco's die we zien in Georgië prachtig gekleurd en rijk uitgevoerd zijn, zijn er toch ook een groot aantal vernield. Dat komt door de islamitische overheersing waar Georgië ook mee te maken kreeg. Daar is het afbeelden van mensen of dieren immers verboden. Maar het is treurig om te zien, ook in de oude kloosters, hoeveel prachtige fresco's bezwaar beschadigd zijn door het ruw weghakken van de gezichten van de oude heiligen. En je moet er als toerist ook wel fatsoenlijk uitzien bij een bezoek aan een klooster of kerk. Vrouwen worden geacht een sjaal over het hoofd te dragen en een rok aan te hebben. Maar gelukkig komen de meeste heiligdommen de vrouwelijke bezoeker tegemoet door een kist met rokken en hoofddoeken neer te zetten voor de toegangspoort van het gebouw.

En wat eet men in Georgië? In Kazbegi leer ik van een oude grootmoeder de kunst van khinkali maken. Dat zijn dumplings. Ik hou van dumplings en we maken nog twee soorten ook: eentje met gehakt en eentje met een vulling van aardappelpuree en zeer scherpe schapenkaas. En uien met knoflook natuurlijk, want overal gaan uien en knoflook in. De vulling met gehakt is niet veel anders dan die ik thuis maak voor de gehaktballen, alleen met veel meer peper erin. Die met kaas is moeilijker, omdat het kruimelig blijft. De vulling wordt niet van tevoren gekookt. Het deeg maak je van meel, een beetje zout en water en ei. Dan gaat alles een minuut of tien in een pan met water en zie daar: khinkali!

Maar wat doe je nou in die tien minuten dat je moet wachten tot de khinkali klaar zijn? Nou, daar heeft de oude oma ook iets op gevonden. Ze haalt een plastic waterfles tevoorschijn en schenkt ons allemaal een waterglas halfvol. Het spul is echter bepaald geen water. Het is 'tsjatsja', een soort wodka en plaatselijk gestookt. Je weet niet wat er gebeurt, als je dat drinkt. Eerst krijg ik kippenvel en dan brandt de tsjatsja een gat in mijn maag. De tranen springen in mijn ogen. Toegegeven, het smaakt prima samen met de khinkali en het kost ook nog eens bijna niets. Een liter van het goedje kost 6 lari en 1 euro is 2,3 lari. Maar dit kan niet goed zijn voor een mens. Ik moet toch ergens een grens trekken. Bij deze dan, bij de tsjatsja.